

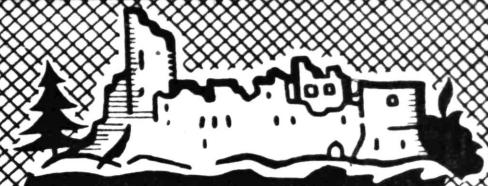
SAMOBORSKE NOVINE

Br. 12

God. IV.

Samobor, 15. lipnja 1955.

List izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Cijena pojedinih brojeva 10 Din. — Tromjesečna pretplata 60 Din., polugodišnja 120 Din. — Tekući račun kod filijale Narodne banke u Samoboru broj 415-T-88. — Glavni i odgovorni urednik Stanko Vugrinec, Starogradska 55. — Tiskara „Prosvjeta“ Samobor.



ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA GRADA I KOTARA SAMOBOR

Pohvalan rad Poljoprivredne zadruge u Samoboru na podizanju stočarstva i poljoprivrede

8. VI. održana je smotra goveda i svinja u Samoboru, koju je priredila Poljoprivredna zadruga Samobor, a prisustvovalo joj je oko 40 gospodara sa svinjama njemačke oplemenjene pasmine, te 16 gospodara s kravama montafonske pasmine. Ista grla nabavila je zadruga iz vlastitih sredstava i dala na uzgajanje pojedinim zadrugarima.

Koliki su interes pokazali gospodari prisustvovali smotri iz najudaljenijih mjesta, toliki je bio interes i ostalih poljoprivrednika građana. U ovom prvom pothvatu skromni smo ali i ponosni na postignute uspjehe, jer se je preko trideset interesenata javilo radi nabave krava i svinja iste pasmine.

Od nabavljenih 32 kom. krmača do sada se je dvije trećine oprasilo, s ukupnim brojem od 183 kom. odojaka. Odojke preko 17 kg težine otkupljivala je Poljoprivredna zadruga i to, ženske za daljnji rasplod a muške za tov. Otkupljena prasad smještena je na vlastitoj ekonomiji u Celinama, gdje se nalazi pod stručnim nadzorom.

Za najuspjelija grla uzgajači su nagrađeni i to: Josip Vrbanić iz Samobora s 5.000 Din; Antun Blažević iz Samobora s 3.000 Din; Ženka Prevendar

iz Samobora s 2.000 Din i Nikola Kurtal iz Samobora s 3.000 dinara.

Da je svijest zadrugara na visini dokazuje i to, što zadrugari nisu nagrađeni novcem, već u toj vrijednosti primili su reprodukcionu materijal kao: umjetno gnojivo, cement i posje, a koji će im poslužiti u gospodarske svrhe.

Poljoprivredna zadruga u Samoboru ispravno je shvatila ulogu, koja joj je namijenjena u našem socijalističkom društvu, a dokazala je to time, što je preorientirala djelomično svoje poslovanje, do sada isključivo trgovackog karaktera, na podizanje stočarstva i poljoprivrede. U tom pravcu osnovana je veterinarska služba, nabavljen je traktor »Unimog« s pripadajućim dijelovima, kao plugom, tanjuračama, drljačom i kosilicom. — Veterinar se brije za zdravlje stoke, obilazi terenom u svrhu pregleda i liječenja, te daje upute o prehrani kao i higijenskom smještaju iste. Traktor zadruge obavlja poljoprivredne radove u prvom redu zadrugarima, a i ostalim građanima, pa je interes za isti toliki, da mnogim traženjima nije moglo biti udovoljeno.

Ovakav rad Poljoprivredne zadruge je za pohvalu a sigurno je, da će taj pravac poslovanja podržati, a i proširiti. S. D.

OSNOVAN INICIJATIVNI ODBOR za formiranje nove općine Samobor

Za područje dosadašnjeg kotara Samobor, koji će biti u buduće područje nove općine Samobor, osnovan je Inicijativni odbor od 16 članova, sa zadatkom da izvrši pripremu za formiranje nove općine. Svi pripremni radovi trebali bi biti što prije završeni, jer nova općina započinje radom 1. IX. ove godine.

Osnovane su i komisije koje će pomoći u radu Inicijativnom odboru, i to Komisija za kadrove, za

GRADIMO GIMNAZIJU . . .

Dalji doprinosi

Službenici Šumarije Samobor (ima ih 17) uplatili su iznos od 33.547 Din. To je višak za 1954. koji je bio namijenjen za nagradivanje osoblja Šumarije.

Službenici Kotarskog suda u Samoboru upisali su iznos od 18.000 Din (6 službenika) i 30 dobrovoljnih radnih sati. Najviši upisani iznos je Din 6.000, a najniži 1.000 Din.

Službenici Narodne banke Samobor (18 službenika) upisali su 63.000 Din. Najviši iznos je Din 6.000, a najniži 1.200 Din.

Na radilištu se vrši iskop temelja, a betonski radovi otpočet će tokom ovog mjeseca. Čim se izrade svi betonski radovi, pristupit će se daljim zidarskim radovima.

Problem građevnog drva za betonske radeve rješilo se nabavkom oko 45 m³ dasaka iz NR Slovenije, a to je bilo i najnužnije u sadašnjoj etapi izgradnje.

uskladištanje propisa i za finansijska i materijalna pitanja.

Komisija za kadrove počela je sa svojim radom, te je utvrdila potrebna radna mjesta u administraciji nove općine, kao i službenike, koji će raditi na pojedinom radnom mjestu.

I ostale dvije komisije uskoro će započeti sa radom, čim se prikupi potreban materijal.

U Inicijativni odbor izabrani su: Stanko Vugrinec za predsjednika, a za članove: Ivica Kovačić, Mirko Štengl, Antun Šoić, Andrija Čakanić, Mijo Krošelj, Dragutin Žokalj, Stjepan Konosić, Alojz Valečić, Stjepan Dovečer, Slavko Bišćan, Mira Kovačićek, Josip Modrić, Ivica Sudnik, Vilim Požgaj i Nikola Zlodi.

U Komisiju za kadrove izabrani su: M. Štengl, za predsjednika, a za članove: Mijo Krošelj, Dragutin Burić, Čedo Bastijančić i Stevo Barbulov.

U Komisiju za uskladištanje propisa izabrani su: Ivica Kovačić za predsjednika, a za članove: Dragutin Burić, Čedo Bastijančić, Franjo Kordić, Zorislav Mišić, Dragutin Majnarić, Milutin Bišćan, Vltomir Crnković, Nikola Dulčić, dr. Božo Grünwald i Stjepan Šešerinac.

U Komisiju za materijalna i finansijska pitanja izabrani su: Stjepan Konosić za predsjednika, a za članove: Dragutin Žokalj, Mira Kovačićek, Slavko Bišćan, ing. Zlatko Livojević, Dragutin Majnarić, Ladišlav Babić, ing. Nikola Bošnjak i Franjo Kušter.

Kod grada Zagreba osnovan je isto tako Inicijativni odbor i komisije za područje novog kotara

odnosno grada, u čiji sastav će ući i nova općina Samobor.

U Inicijativni odbor kod grada Zagreba izabran je Stanko Vugrinec, u Komisiju za kadrove Mirko Štengl, u Komisiju za uskladištanje propisa Čedo Bastijančić, a u Komisiju za materijalna i finansijska pitanja Ivica Kovačić. —č—

Školske vijesti

Upisi u I. razred Narodne osmogodišnje škole u Samoboru vršit će se 28., 29. i 30. lipnja od 8—12 sati, a u V.—VIII. razred 29.—31. VIII. 1955.

Dijeljenje svjedodžbi bit će 26. lipnja u 9 s. Zazvorna školska priredba održat će se u 9 sati prije podne u Narodnom domu.

LJETOVANJE PREDŠKOLSKЕ DJECE

10. VI. otputovala je grupa od tridesetero predškolske i oko 40 školske djece sa svojim nastavnicima na more u Malu Lošinj, gdje će se na suncu i morskoj vodi »odmoriti od dnevnih briga«. Svakako je potrebno omogućiti djeci, da promijene na nekoliko tjedana klimu, jer je tamo djelovanje sunčanih zraka mnogo jače. Ljekovito djeluje kupanje u slanoj morskoj vodi. Djeca bolje jedu i dobivaju na težini. Igra na pijesku i kupanje je vrlo zabavno. Djeca postaju vesela i dobro raspoložena. Zavod za socijalno osiguranje i Narodni odbor kotara dali su obilnu novčanu pomoći i time omogućili, da do toga ljetovanja i dođe. Društvo »Nasha djeca« nabavilo je za razonodu djeci igračke za 13.000 dinara. MB.

Saobraćajna nesreća

Još su u svježem sjećanju nedavne žrtve saobraćajnih nesreća, dok nas prilično svježi tragovi tjeraju, da se sjetimo ljudskih žrtava, koje su platile glavom u tim nesrećama, danas opet, gotovo na istom mjestu ugasio je jedan život, jedan dobar drug, dobar službenik, otišao je, da se ne vrati više.

Petar Iviček, službenik »Samoborke« ind. građevnog materijala vozio je svoj motor 13. VI. i na autostradi Zagreb—Ljubljana kod benzinske stanice u Samoboru sudario se sa osobnim automobilom, kojim je upravljala žena šofer (Njemica) i tom prilikom zadobio je teške povrede na glavi, od kojih je umro u zagrebačkoj bolnici, unatoč hitnom kirurškom zahvatu. — Pokojnik je bio poznat kao stalogen vozač motora, uvijek trijezan, nikad mu se nije žurilo, pa je tim više nejasno, kako je do sudara došlo.

Sudska komisija izašla je odmah na lice mještana, rekonstruirala dogodaj te izvršila saslušanje očevideća i spomenute vozačice. Rezultat toga očevida nije još službeno objavljen. Istraža se nastavlja. Mrtvo tijelo prevezeno je u Sv. Nedjelju, te uz učešće brojnih drugova i prijatelja pokopano na tamošnjem groblju. MaBo

POLJOPRIVREDA

Suzbijajmo krumpirovu zlaticu najopasnijeg štetnika

Na području Narodnog odbora kotara mnogo se raširila krumpirova zlatica, naročito na krumpirišta, koja se nalaze uz Savu i u područjima koja graniče s NR Slovenijom. No, pored toga ona se raširila i u brdskim područjima, gdje je prenesena sa sjemenskim krumpirom, kojega zemljoradnici nabavljaju iz raznih krajeva (Slovenije, Međimurja itd.), a da pri tome ne vode računa o zdravstvenom stanju sjemena.

Krumpirova zlatica je jedan od najopasnijih štetočina krumpira, izjeda sve nadzemne dijelove stablike i time onemoguće razvitak gomolja. Prezimljuje u tlu i u nečistom sjemenskom krumpiru, koji sadrži mnogo zemlje i na taj način se održava do proljeća, kada u mjesecu svibnju izlazi iz zemlje i napada nadzemne dijelove krumpira. Taj napad traje od svibnja pa sve do polovice rujna t. j. sve dok se ne počne cima sušiti.

Opis krumpirove zlatice:

Krumpirova zlatica spada u porodicu zlatica, koje su poznate kao štetnici raznih kulturnih i šumskih biljaka. Razviti oblik je kornjaš, na hrptu žute, a na trbuhi smeđe nešto crvenkaste boje. Poznat ćemo ju lako po njenim prugama i šarama po hrptu. Na glavi između očiju nalazi se jedna crna pjega, a na nadvratniku ima 7—12 većih ili manjih crnih pjega. Glava i nadvratnjak su obično crvenkastožuti. Pokrilje je žuto sa 5 uzdužnih pruga sa svake strane. Dužina razvitog kornjaša iznosi 7—10 mm. Tijelo kornjaša je na hrptenoj strani svedeno i daje mu jajolik skoro okrugao oblik.

Ličinka je crvena s crnom glavom i nogama, te s dva reda crnih točaka sa svake strane. Odrasla je ličinka 12—15 mm duga. Ličinka ima s gornje strane jako svedeno tijelo.

Jaja su narančasto-žute boje, jajoliko produžena, duga oko 1.5 mm.

Zivot zlatice:

Čim u proljeće krumpir prolista, pojave se kornjaši zlatice, koji su prezimili u zemlji. Katkada se oni pojave već i u travnju dok još nema zelenog krumpira. U to vrijeme oni mogu preko mjesec dana gladovati ako ne nađu hranu za sebe. Pojavljivanje kornjaša u proljeće ne uslijedi najednput, nego postepeno, pa može trajati od travnja do lipnja. Čim ženke dođu do dovoljno hrane, one počnu s odlaganjem jaja. Ženka odlaže na donjoj strani lista 25—45 jaja u skupinama. Jedna ženka može u to vrijeme odložiti 700—800 jaja.

Iz jaja se izvuku ličinke već za 4—6 dana, ali može da uslijedi izlaženje iz jaja i tek za 21 dan, što ovisi o klimatskim prilikama u dočinoj godini. Čim ličinka izđe iz jajeta, ona najprije pojede lupinu svoga ili drugog jajeta a zatim prelazi na žderanje krumpirova lišća. Ličinka je u početku duga tek 2—3 mm, a nakon svog presvlačenja postaje potpuno razvita i tada mjeri u dužinu oko 15 mm. Za cijelo vrijeme svoga larval-

Građani nam pišu . . .

Za GALICU se sada, kada je najpotrebnija za naše vinograde, osjeća velika nestaćica. Prava je jagma za njom, što je i posve razumljivo, a uslijed toga, što se ne može nabaviti u dovoljnoj količini dolazi i do toga, da se i provaljuje u pojedine klijeti, gdje se nalaze manje količine galice. Nije poznato, na kome leži krivica, da se samoborski kotar nije na vrijeme osigurao s dovoljnim količinama galice, no svakako je učinjena velika grijeska, i to neka bude opomena za buduće. Nije razumljivo, da oni artikli, koji su u određeno vrijeme potrebni, dolaze tek onda, kada nije njihova sezona.

Cuo sam za sličan slučaj kod trgovine cipele: gumene čizme dolaze sada, a u jesen i u zimu ih nema, nego obrnuto, onda dolaze sandale i kupače »šlape«, kojih na pr. sada nema u dovoljnoj količini.

BILANCE, koje su objavljene u zadnjem broju »Samoborskih novina«, pobudile su zaista posebni interes. To je — čini se — kod nas po prvi put, da se objavljuju rezultati poslovanja pojedinih radnja ovako putem štampe. To je i potrebno. Potrošači sada znaju mnoge stvari, što im nije bilo inače poznato. — Eto na pr. ova radnja ima toliki dobitak, kako nemaju po dvije i tri slične i srodne radnje. Kako to? — Nije razumljivo, da primjerice »Samoborska klet« iskazuje dobitak od 77.000 Din, a »Plaminar« samo 37.000 Din. Ili opet »Lavica« 131.000 Din, a »Lovački rog« 190.000 Din i t. d.

nog stadija ostaje ličinka na površini zemlje i hrani se lišćem krumpira. To žderanje ličinke traje 15—22 dana, kada ista čini najveću štetu na krumpirišta. Kada je ličinka potpuno odrasla, napušta krumpir i spušta se u zemlju u dubinu od 2—18 cm. Ličinka u zemlji miruje najprije 3—5 dana, a onda se zakukulji. Nakon 6—15 dana pretvara se u kornjaša, koji izlazi na površinu.

Kornjaši prve generacije javljaju se polovicom lipnja. Prema tome čitavi razvoj krumpirove zlatice od jajeta do kornjaša traje 28—63 dana. Budući da se kornjaši I. generacije javljaju polovicom lipnja, to se mogu kornjaši II. generacije pojaviti već polovicom srpnja, pa prema tome u toplim krajevima i u sušnim godinama, kada je razvoj zlatice brz, može doći do pojave i III. generacije.

Suzbijanje zlatice:

Suzbijanje krumpirove zlatice se vrši na dva načina: 1. Mehanički — sakupljanjem kornjaša, ličinki i jaja te uništavanjem u petroleju ili vatri.

Privredni kriminal — aktuelno društveno zlo

Pod tim naslovom u prošlom broju »Samoborskih novina« pisano je o nekoliko slučajeva kriminala te vrste. Dok još ti predmeti nisu dobili svoj konačni oblik u vidu sudske presude, na toj pozornici pojavljuju se 3 kradljivca, da povećaju i onako već dosta veliki broj tipova, koji na jedan vrlo ružan način, kao što je krađa društvene imovine, žele stvoriti uslove za lagodan život.

U ovom slučaju radi se o kradljivcima filmova i foto papira na štetu »Fotoemike«, tvornice filmova. Kradljivci su radnici tvornice i na jedan prilično

2. Kemijskim sredstvima, kojima se mora krumpirište prskati ili prašiti.

Najbolja su sredstva: Pantakan, Lindan, Olovni arsenat, Gamexan i t. d. Naročito se preporuča prskanje modrom galicom uz dodatak tekućeg Pantakana ili Lindana ili Olovog arsenata jer se time ujedno suzbija i palež lišća (fitoftora) i krumpirova zlatica.

Radi tako brzog razvoja krumpirove zlatice neophodno je potrebno, da svaki vlasnik krumpirišta vrši pregled istoga najmanje 2 puta tjedno, i to od svibnja do konca rujna, tako da bi u što većoj mjeri spriječili prezimljene toga štetnika i njegovu pojavu u slijedećoj godini.

U vezi toga, Odjel za privredu NOK-a dao je tiskati obavijest o masovnoj pojavi krumpirove zlatice i njenom suzbijanju, koja će se uručiti svakom zemljoradniku. U toj obavijesti je u kratko prikazana velika šteta koju čini taj štetnik, kao i njegovo suzbijanje, te kaznene mjeru, koje će se poduzeti protiv onih osoba, kod kojih se ustanovi prilikom kontrola, da nisu vršili pravilno suzbijanje krumpirove zlatice.

Sve potrebne upute o suzbijanju toga štetnika dobit će zainteresirane osobe u Poljoprivrednoj stanici.

rafiriran način vršili su krađe. — Prvo optuženi Zdravko Lenardić falsificirao je radne naloge i preko svojih pomagača Tomislava Trohara i Matije Podnara iznosi ukradeni materijal iz tvornice i preko njih prodavao fotografskom obrtniku Josipu Stričeku iz Daruvara. — Do sada im je uspjelo, koliko se barem utvrdilo, oštetići tvornicu za 45 kutija plan filma, 65 filmova i 50 kutija fotopapira, čime su načinili štetu iznad 100.000 dinara. Javni tužilac optužio je svu četvoricu tražeći za njih primjernu kaznu.

„TJEDAN BORBE PROTIV TUBERKULOZE“

29. V. do 5. VI. 1955.

Sekcija za borbu protiv TBC Kotarskog odbora Crvenog križa, uz sudjelovanje ATD-a Doma narodnog zdravlja, organizirala je akciju borbe protiv TBC. U tu svrhu vršena je propaganda, kako bi se u toj borbi angažirao što veći broj ljudi grada i sela.

Raspšaćavan je propagandni materijal u vidu letaka, plakata, parola i prigodnih značića. Održano je nekoliko kratkih zdravstveno-prosvjetnih predavanja po školama uz pismene školske zadatke. Organizirani su izleti školske omladine u prirodu uz pouku o potrebi i koristi udisanja i kretanja po čistom zraku i suncu. Održana su predavanja o TBC u sindikalnim podružnicama i raspačan materijal za predavanja u osnovnim organizacijama SSRN.

Posjećivanje TBC bolesnika u mjestu i bližoj okolini obavili su članovi Sekcije za borbu protiv TBC sa zdravim DNZ. Nadalje su prikazana 2 filma o tuberkulozi s predavanjem. U Brezani je održana jedna, u Sv. Nedjelji dvije i u Samoboru dvije priredbe. Predavanja su održali: dr. A. Georgijević, dr. I. Veronek, dr. R. Jungvirt-Wagner i med. sestra S. Švob.

Treba naglasiti, da je Antituberkulozni dispanzer započeo radom 17. V. 1954. U toku jedne godine dispanzer je posjetilo 4.200 osoba, dok je rentgenskih pregleda izvršeno 6.568, terapeutičkih zahvata 620 i obavljen 88 kućnih posjeta kod TBC bolesnika u svrhu preventive.

Na stalnom liječenju nalazi se 270 bolesnika, dok su pod stalnim nadzorom 152 obitelji. Osoblje dispanzera je u 14 terenskih izlazaka obišlo 30 sela te izvršilo pregled u 19 škola i osoblje u 2 ustanove.

Redovno se vrše serijski pregledi ugroženih grupa pučanstva (industrije, poduzeća) uz stalnu kontrolu osoba, koje rade sa živežnim namirnicama.

Da bi ATD u potpunosti odgovorio postavljenom zadatu, još uvjek se upotpunjava potrebnim namještajem i instrumentarijem, potrebnim za dijagnostički i terapeutički rad. S obzirom na sve veću frekvencu plućnih bolesnika, a napose zbog potrebe intenzivnijeg i redovitog patronažno-preventivnog rada (dispanzerski rad na terenu), potrebno je u potpuniti personal jednom patronažnom terenskom sestrom.

Iz ovih nekoliko podataka vidi se opsežan rad

ATD, upravo uporna borba protiv te podmukle socijalne bolesti, koja podgriza nit života hiljadama ljudi godišnje, a još veći broj stavlja izvan radnog stroja i time počinja neprocjenjivu štetu društvenoj zajednici.

Dr. I. V.

Međunarodno takmičenje za pehar VSJ održano u Samoboru

U nedjelju 12. VI. održano je u Samoboru kraj Mirnovačkog naselja međunarodno takmičenje dizel-penjača u prisutnosti takmičara Švicarske, Francuske, Njemačke, Holandije, Saara i Jugoslavije. Samo takmičenje otvorio je drug Nebojša Kovačević, sekretar VSJ, a u ime NOK-a i Aerokluba Samobor pozdravio je goste drug Stanko Vugrinec. Takmičenje je započelo u 10 sati ujutro i nastavljeno poslije ručka u 16 sati. Rezultati natjecanja su slijedeći:

1. Nesić Ljubo (FNRJ) 876 bodova
2. Rančić Gradimir (FNRJ) 762 bodova
3. Finus Hans (Njem.) 753 bodova
4. Giudici Giy (Franc.) 739 bodova
5. Fresl Emīl (FNRJ) 734 bodova
6. Schenker Rudolf (Švic.) 705 bodova
7. Goetz Andre (Franc.) 698 bodova
8. Griesbacher Marcel (Švic.) 599 bodova
9. Pfenninger Max (Švic.) 544 bodova
10. Lapierre Benoit (Franc.) 258 bodova
11. Resin Frederik (Švic.) 210 bodova

Omladinci:

1. Pejić Krešimir (AK Samobor) 337 bodova
2. Petrokov Ivan (AK Samobor) 83 bodova

Pojedine ekipe zauzele su slijedeća mjesta:

1. Jugoslavija 3.099 bodova
2. Švicarska 2.059 bodova
3. Francuska 1.705 bodova
4. Njemačka 753 bodova

Poslije završenog takmičenja primljeni su gosti od predsjednika NO-a gradske općine Samobor druga Antuna Šoića u gradskoj vijećnici, gdje je ujedno izvršena podjela nagrada pobjednicima.

PROSVJETA I KULTURA

Kazalište:

KULTURNI ŽIVOT SAMOBORA

U osvrtu na kazališne priredbe u Samoboru, recimo u vidu jedne bilance možemo konstatirati, da je ova sezona pred nastupom ljetnih praznika bila prilično bogata. Pored 8 gostovanja članova kazališta iz Zagreba, dalo je 2 koncerta KUD »Ivan Goran Kovačić«, 1 koncert pjevačko društvo »1. maj«, Kustošija, Kazalište lutaka dvije priredbe, baletna škola dvije dječje revije i Škola učenika u privredi jednu komediju. Iz ovih podataka dade se zaključiti, da je Samobor živio intenzivnim kulturnim životom, da je čitava sezona bila ispunjena brojnim predstavama, koncertima i gostovanjima. Međutim, u tom kulturnom zbivanju premalo su učestvovala domaća kulturno-prosvjetna društva, za što ona vjerojatno imaju svoj razlog, u koji mi za sada ne ulazimo.

Kazališne ljudi smatra se s pravom najosjećajnijim, osjećajnijim od svih onih, koji se na bilo koji način zanimaju umjetnošću. — Nema nikakve sumnje, da je teško ili nemoguće zadovoljiti ukus sviju, ali je ipak moguće naći načina, da se kod odabiranja repertoara angažira i veći broj kazališne publike i na taj način izbjegnu priredbe koje svojom kvalitetom, izvedbom i idejnošću ne zaslužuju pažnju.

Da se to postigne, potrebno je, da se što veći broj građana svojim prijedlozima obrati na Prosvjetnu ustanovu, koja je oformljena samo zato, da odvijanje kulturno-prosvjetnog rada bude usmjereni planški na pravim kulturno-umjetničkim principima. U tom pravcu, da se omogući što većem broju radnog naroda prisustovanje kazališnim i drugim priredbama, dužnost je sviju, da tu akciju pomognu, kako bi se što prije ostvario postavljeni cilj.

Treba imati na umu jedno, da su gostovanja iz Zagreba dosta skupa i pri odabiranju treba o tome voditi računa. Prosvjetna ustanova ne može postaviti takve priredbe na neku trgovacku osnovu u želji da zarađuje, već se rukovodi jednim motivom: omogućiti što većem broju radnih ljudi, da se kulturno iživljava i to u pravoj, nepatvorenoj umjetnosti.

MaBo

3. VI. dramska grupa Škole učenika u privredi prikazala je »Pustolova« Rudolfa Devidea u režiji nastavnika Željka Zlatića. Ako se ima u vidu, da su u izvedbi učestvovali samo učenici, od kojih većina po prvi put nastupa na pozornici, a neki od njih nikad nije bio u kazalištu, tada se za izvedbu može reći, da je uspjela.

Razumije se, da je bilo nedostataka u diktiji koji su se mogli i trebali otkloniti, ali se moglo zapaziti, da je uloženo mnogo truda, da se iz toga materijala uvježba izvedba, koju je inače stroga samoborska publika primila vrlo lijepo. Primjećeno je, da su mlađi izvađači potpuno vladali tekstopom, pa s te strane nije bilo zapinjanja, što je svakako dokaz upornog i marljivog rada:

Sam komad pun je šaljivih scena i dijaloga, pa je i tu učinjen sretan izbor; to je i u lošoj izvedbi zahvalan komad. — Ova je izvedba dokaz, da se s učenicima dade raditi. To je pravilan put, kojim se mlađi ljudi već zarana privikavaju na lijepu umjetnost; stoga tim putem treba poći bez obzira na neke trenutne poteškoće.

U uvježbanju komada učestvovali su i nastavnici Škole učenika u privredi: Vilko Orlić Božidar Rodik i Juro Blažeković. Za taj svoj nesebičan izvanškolski rad nagrađeni su simpatičnim prijemom komada od samoborske publike, za koji se kao cijelinu može reći, da je vrlo dobar.

MB

KAZALIŠTE LUTAKA

U prošloj godini osnovano je u Samoboru Kazalište lutaka i u nepunu godinu dana izvelo je nekoliko premijera i repriza. Jedna takva repriza izvedena je 10. lipnja. Te čisto dječje priredbe radi gledaju i odrasli i nađu u njima mnogo za svoju razonodu.

Ansambel se već toliko uvježbao baratanjem figura, da su u tom poslu postali majstori, pa se za reprizu može bez pretjerivanja reći, da je u izvedbi bila bolja od premijere.

Vrlo malo se znade, kada je nastalo kazalište lutaka, ali ima podataka o kazalištu sjena, wayang, koji je u Kini i Indoneziji postojao već u 11. stoljeću. Mongoli su ga preko Turkestana i Perzije prenijeli u Tursku, a Arapi u Egipat, Tunis, Italiju i Srednju Evropu. — Wayang je na Javi naziv za kazalište lutaka, a sastoji se od malenih figurica od bivolje kože, koje su vrlo vješto, upravo fi-

ligranski izrađene i živo obojene. Sjene tih figura projiciraju se na bijelo platno, koje je straga osvijetljeno. Prizori se izvode pomicanjem figurica, koje imaju pomične ruke, pa su sjene vrlo živahne. Nekada su se te predstave priređivale prigodom posebnih svečanosti i dogadaja, te im se pripisivala magična moć. Vremena se mijenjaju, i danas to kazalište nema svrhu da madija, već da raznodi naše najmlađe, što Kazalištu lutaka u Samoboru potpuno uspijeva.

MB

Narodno sveučilište

PREDAVANJA

7. VI. održao je predavanje Andrija Tomašek, tajnik Glazbenog zavoda iz Zagreba: »Narodni plesovi u muzici velikih majstora«. Predavač je u svom interesantnom izlaganju obuhvatio historijat instrumenata. Pojavom violine i ostalih muzičkih instrumenata omogućeno je velikim kompozitorima, da pišu u velikim razmjerima svoja besmrtna djela. U početku muzičkog stvaranja kompozitori su pisali muzička djela bez nacionalnog obilježja i dali muzici internacionalni karakter. Kasnije su počeli stvarati djela na temu iz narodnog folklora, koji se odlikuje bogatstvom i raznolikošću u stvaralačkoj moći pojedinih naroda. Na taj način stvorena je tako zvana nacionalna glazba. — Predavanje je popravljeno.

čeno djelima velikih majstora na gramofonskim pločama. Ljubitelji glazbe doživjeli su zaslugom predavača jedno lijepo i kulturno veče.

MaBo

U okviru »Tjedna borbe protiv tuberkuloze« održao je u Narodnom domu predavanje uz film dr. Veronek, liječnik DNZ-a iz Samobora. Predavač je u svom lijepom i stručnom izlaganju prisutnima prikazao sve teške i porazne posljedice TBC. Do otkrivača bolesti po Robertu Kochu, ta je bolest nemilosrdno harala svjetom i godišnje pokosila na milijune ljudi. Ta bolest, iako se znade za uzročnika, i danas hara svijetom i smatra se socijalnom bolešću, protiv koje se mora angažirati u borbi čitavo društvo. Razvoju bolesti pogoduju slaba ishrana i loši higijenski uslovi, koji čine tijelo neotpornim. TBC je izlječiva bolest. Primjenom preventivnih mjera TBC je moguće, ako ne potpuno iskorijeniti, a ono svesti da bude tek bolest pojedinaca, a ne socijalna bolest. — U prikazanom filmu vidjeli su se uslovi, pod kojima je živio radni čovjek u prošlim režimima, a koji su pogodovali razvoju te strašne bolesti. Time je završeno to počuće predavanje, koje je imalo za cilj, da se u borbi angažira što veći broj ljudi, a koja borba ne će ostati bez vidnih rezultata.

S ova dva predavanja završen je rad Narodnog sveučilišta do početka rujna, kada će se radom nastaviti. U ovoj godini održano je 17 predavanja, kojima je prisustvovalo 3.915 osoba.

MaBo

Samoborci u šali, priči i anegdotama

SITNE PRIČICE

— Ma to je strašno! — uzrujava se jedna osoba, koja je bila citirana u posljednjem broju »Samoborskih novina«. Šta ti samoborski objavljujući članaka govore o meni, em sem ja mešal vođu vu vino već pred leto dan. Ak se prav i zeme, niš ništ niti mešal. Ja sem samo našljaj, a onda se zmešalo samo. Pač kaj je to privredni kriminal? Na deset litri slabega vina del sem samo dva litre vode!

Nove »vaservage« izmislio je naš starina Matek. Vrlo su uporabive pri uređenju cvjetnjaka. Potrebna je snalažljivost, lonac i nešto vode. Ostale upute kod izumitelja ili prijatelja Š a.

Postoji neki poslovni lokal, u koji se može ući veselo i bez puno briga, ali iz kojega se ne može tako lako izaći, jer se zabrtve ključanice, pa nastaje neprilika s dozivanjem samoga kućevlasnika. Ne zna se, da li je kuća pod stambenom zajednicom, jer bi se inače moralno čekati za »izlaz« do sastanka savjeta.

GDO JE TAJ GOSPON JAPETIĆ?

Našavši se kod »Baničkova« u klijeti na Građiću, očarani ljepotom okolišne prirode, odlučiše devenirica samoborskih građana, da u svom rodnom mjestu osnuju podružnicu planinarskoga društva, kako bi se što više proširio smisao i ljubav za planinarstvo, a posebice pak za lijepu i romantičnu samoborskiju okolicu.

I što pri kupici vina naumiše, to doista i provodeš u djelu. Osnovana bi podružnica Hrvatskog planinarskog društva, kojoj — po najvišem vrhuncu Samoborskog gorja — nadjenuše ime »Japetić«.

Svake nedjelje i blagdana, uživajući u prirodi članovi »Japetića« krstarili su čarobnom okolicom, navraćajući se često na svojim izletima i u susjedne Rude, pogotovo, kada bi se vraćali s Plješivice, Oštrea, Okića, Sv. Leonarda i drugih privlačivih predjela.

U Rudama odsjedali su samoborski planinari u gostonici Borse, odmah na početku samog sela, koju je, za onda, vodila marna udova Kata, nazvana od sviju »Borsečka« i »teta«.

Tu kod Borsečke, kako su već bili na domaćem Samoboru, društvo se znalo ugodno pozabaviti, jedući dobar sir s vrhnjem i pijući rujno vince. Bilo je u takvim zgodama vazda riječi i o »Japetiću«, znale su se njemu u počast držati i nazdravice, a govorilo se, kako se isti svakim danom sve to bolje razvija i napreduje.

Sluša iz prikrajka teta Kata o tim razgovorima i brigama, koje njeni poznati Samoborci uvijek vode o tom nekom »Japetiću«. Sto se više o njemu pričalo, postajao je taj »Japetić« za nju običnu krčmaricu sve to zagonetnija osoba. Mozgala je u svojoj glavi teta Kata, tko bi to mogao biti. Ta ona pozna gotovo sve Samoborce, a nikako se ne može domisliti, tko bi mogao biti taj Japetić.

I kad se jednom već nije mogla suzdržati od prevelike znatljelje, pozove na stranu jednoga od poznatih domaćih planinara i zapita ga blago i božljivo:

— A gdo je vendar taj gospod Japetić?

Planinar šaljivdija odmah se snašao i zatomivši smijeh, obeća teti Kati, da će joj prvo zgodom predstaviti toga nepoznatog joj Japetića, kako bi se s njime lično upoznala i time zadovoljila svoju radoznalost.

Taj sretni planinar, kojega je teta Kata pozvala na stranu i prišapnula mu ono diskretno pitanje, mudro je šutio ne rekavši svom društvu ništa o razgovoru sve dotle, dok se slijedeće nedjelje ne nađe ponovo na putu u Rude.

Tada se našao u društvu kao izletnik i radni planinar, purgar Frana K. nazvan »Kaizer«. Njega, uvijek spremna na šalu i dosjetku, odrediše, da on ima biti predstavljen teti Kati kao onaj neznani i zagonetni gospod Japetić.

I doista, došavši u gostonicu pozvaše k sebi tetu Katu i tada joj onaj planinar, kojega je svojedobno »zapitala za Japetića«, reče:

— Dakle, draga teta, evo doveli smo van jednom i toga gospodona Japetića, za kojega ste pitali — i pokaže rukom na Frana, a šaljivdija »Kaizer« odmah dostojanstveno uz mali naklon dodaje.

— Čast mi je predstaviti se: ja sam Japetić!

Pružajući mu ruku, teta Kata gleda »Kaizera« malo čudno, a onda će veselo:

— Joj meni, pa ja vas poznam. Vi ste maler Kompare ze Samobora. Kaj bi vi bili Japetić?

Društvo udari u smijeh, da se sve orilo i tada tek rastumačiše dobro i skromnoj krčmarici, što znači to ime »Japetić« i odakle ono dolazi . . .

KOLIKO JE 7 x 6 ?

U jednom našem poduzeću, a na liniji općebrazovnog uzdizanja radnika, upriličeni su i ispititi. Tako će jednog od radnika ispitivač zapitati, koliko je 7 puta 6, no upitani ne odgovara, stoji nijem. No njegov se majstor uplete u ispitivanje pa upitanom stavi onako po domaći pitanje:

— Čuješ, Ivane, ti radiš 7 sati, a na jedan sat dobiješ 60 dinara, koliko je ta tvoja dnevna zarada?

Tada se naš, recimo Ivan, trgne, veselo pogleda svoga majstora i kao iz puške odrapi:

— 420!

— No vidiš — nastavlja majstor-pedagog, — da ti znaš, samo kada hoćeš, pa kad si znao za 7 x 60, onda znaš i za 7 x 6. — I bilo je tako!

PRODAJE SE PAS VUČJAK, 7 mjeseci star. — Upitati Langova ulica 41.

PRODAJE SE KUĆA u središtu Samobora s potpunim komforom i vrtom. Pismene informacije: Milivoj Radović, Cvetković (Jastrebarsko).

Sport

KUDA IDE SPORT U SAMOBORU?

Među prva mjesta u Hrvatskoj u kojima se sport počeo razvijati treba ubrojiti Samobor. Blizina Zagreba svakako je utjecala, da se u Samoboru sport rano razvio. — Tako je biciklistika uvedena osamdesetih godina XIX. stoljeća, a 1893. god. osnovano je Društvo biciklista Samobor. — Poslije I. Svjetskog rata dolazi do jakog razvoja plivačkog sporta, koji je kasnije sve jače pokrenut velikom zaslugom poznatog plivačkog stručnjaka mra. Borisa Praunspergera. Laka atletika također se razvila, pa hockey na travi koji se igrao još prije I. Svjetskog rata, a dvadesetih godina XX. stoljeća počeo se u Samoboru igrati nogomet, koji je uhnatio najjači korijen, osnovan je klub, a 1955. god. kada slavimo 10. godišnjicu Oslobođenja naše domovine, navršava se 30 godina osnutka nogometnog kluba.

Naročito poslije Oslobođenja, sport u Samoboru je oživio, pokrenute su razne sportske grane okupljene u osnovano fiskulturno društvo i rad i us-

Sportska takmičenja učenika Narodne osmogodišnje škole Samobor u čast 80-godišnjice tjelesnog odgoja u školi

Već od 20. prošlog mjeseca održavaju se takmičenja učenika svih razreda Narodne osmogodišnje škole u Samoboru.

Takmičenja se vrše u »Graničaru«, odbojci, rukometu i lakoj atletici, a izlučnog su karaktera.

Sva ova takmičenja održavaju se svakodnevno na školskom dvorištu u 7 sati ujutro.

Finalno takmičenje u svim gore navedenim disciplinama održat će se na nogometnom igralištu u Gornjem kraju, poolvicom lipnja. Dan takmičenja bit će pravodobno objavljen.

U ovoj sportskoj manifestaciji surađuju javni sportski radnici Samobora, dok, dok takmičenjem rukovodi nastavnik tjelesnog odgoja drugarica Smiljka Levak, koja je već vrlo dobro poznata u našem gradu po javnim fiskulturnim nastupima i ritmičkim vježbama učenika i učenica naše škole. M G

NOGOMET

Da li će Samobor i dalje sudjelovati u takmičenju Podsaveza Varaždin?

Završeno je nogometno prvenstvo Podsaveza Varaždin za 1954.—55. Naš NK »Samobor« sudjelovalo je u tom prvenstvu s velikim poteškoćama. Naporna i česta putovanja stavljala su velike zahtjeve na igrače i samo društvo. Česte povrede, a radi toga i promjene u sastavu momčadi, odrazile su se na plasmanu. Juniorska momčad osvojila je I. mjesto i plasirala se u završna takmičenja, koja nije dovršila zbog finansijskih poteškoća. Veliki izdaci potrebni za putovanja juniorske i seniorske momčadi onemogučili su daljnje sudjelovanje u takmičenju.

Tako je i seniorska momčad trebala putovati na prvenstveni susret u Prelog, a juniori u Varaždin, time bi nastao trošak od najmanje 15.000 Din, pa su utakmice bile predane. Stalno se govori i piše u novinama o razvoju sporta, o masovnosti u sportu, ali treba znati, da je kod toga važna i finansijska strana. Potrebni su rezervi, uređenje sportskih terena, plaćanje gostujućih momčadi, uređenje sportskih svačionica sanitarnim uredajima, a sve to opet iziskuje izdatke. Sport je u Samoboru na čisto amaterskoj bazi, igrači za svoje napore ne primaju nikakve nagrade u novcu ili u naravi, bave se sportom iz ljubavi prema sportu i ne traže nagrade, već kad bi se omogućilo ono najpotrebnije, moglo bi se raditi na omasovljenju sporta.

Sada su u toku takmičenja za Kup Maršala Tita. Opet se postavlja pitanje, kako će NK »Samobor« sudjelovati u tom natjecanju, za koje se prijavio, ako će biti potrebno veće putovanje. Čudan je bio stav Nogometnog saveza Hrvatske pred dvije godine, kada je naš klub molio, da ga se uvrsti u takmičenja grada Zagreba samo radi finansijskih poteškoća, ali to nije učinjeno, nego je NK »Samobor« uvršten u takmičenja Podsaveza Varaždin. No možda će to pitanje biti riješeno stvaranjem komuna i pripojenjem Samobora Zagrebu.

Prijatelji sporta u Samoboru htjeli bi vidjeti i vrhunske sportiste kod nas i kvalitetne momčadi, koje pružaju odličan nogomet, ali za to su potrebni veliki izdaci. Još bi se nekako moglo nešto u-

pjesi bili su sjajni. No rasformiranjem društva, zapravo pretvaranjem pojedinih sekcija fiskulturnog društva u samostalne klubove, sport je naglo pao, a jedino se održao tenis i nogometni klub, koji životare. — Koji su tome razlozi i kako oživiti rad na fiskulturnom polju?

Prije 10 godina, 24. IV. 1945., udareni su temelji našem novom socijalističkom sportu. Naš pokret fizičke kulture sazdan je u borbi za narodno oslobođenje, i iz tih teških i slavnih vremena radio se naš novi pokret fizičke kulture. U cijeloj zemlji iz dana u dan, taj pokret sve više jača, sve se više razvija. Na žalost, u našem mjestu nastao je zastoj. Potrebno je imati stalno na umu, da fizička kultura nije luksus nego potreba. Narodna vlast brine se za razvoj sporta Ustavnim zakonom u kojem kaže: »država vodi brigu o fizičkom odgoju naroda, naročito omladine, radi podizanja zdravlja i radne sposobnosti naroda kao i jačanje obrambene moći države.«

Kod nas u Samoboru ne postoji masovnost, a samo putem masovnosti doći će do razvoja sporta, jer je to jedini put da sport postane navika radnih ljudi.

Možda još uvijek vlada kod nas zastarjelo mišljenje o sportu i njegovoj društvenoj ulozi. U starij Jugoslaviji sport je bio uperen protiv interesa radnih ljudi, a danas sport treba biti svojina naroda. Kako sada dati narodu samoborskog kotara sport, da postane njegova svojina? — Najprije treba biti jaki centar, koji će moći dovoljno djelovati, ali toga nema. Koji su razlozi i gdje su poteškoće? — Zašto u Samoboru ne djeluje plivački klub, zašto nema stolno-tenisača, lako-atletičara, rukometnika, odbojkaša, košarkaša i t. d?

Stanovništvo u Samoboru brojčano raste, grad se širi, usporedno s time morao bi jačati i sportski život, koji je, ponovno naglašavam, potreba radnih ljudi. Mnoga manja mjesta od Samobora, jači su sportski centri, a koji je tome razlog? Možda se život u Samoboru uglavnom kreće u krugu, jednočitno — posao—gostionica—spavanje.

(Svršit će se)

nju, sve ostalo trebalo je nabaviti ili temeljito popraviti. Tako je na konstrukciju i prozore kuglane ustakljeno više od 60 kom. stakala. Žlijeb za kugle je izmijenjen. Popravljena je stara daska i dopunjena lezonit-pločom. Obnovljena je električna instalacija i postavljene su žarulje na rasvjetnim mjestima. Naravno, nabavljena je i garnitura čunjeva i dvije nove kugle. Svi ti radovi i rezervi iziskivali su zamašnu svotu novaca. Nešto se platilo iz društvene blagajne, nešto su dali »Fotokemika«, »Kristal« i KSPZ, dok su članovi dali svoju stručnu pomoć i rad.

Uoči dana otvorenja, do kasno u noć završani su radovi. U jutro 12. VI. održana je na kuglani skromna svečanost i prva kugla je poletjela stazom među čunjeve. Za tu zgodu došao je u goste »Grafičar« iz Zagreba, a igralo se po narodnom sistemu. Prvu utakmicu »na svojoj zemlji«, dobio je »Radnik« sa 273:193 čunja.

Izgleda ipak, da je dodjelom ovoga sportskog objekta sportašima uočena važnost i potreba sporta, kojim između ostalog učvršćujemo zdravlje, dižemo radne sposobnosti čovjeka, osposobljavamo ga za obranu zemlje, oblikujemo ličnost i moralne osobine i konačno pružamo zdravu, ugodnu i korisnu razonodu. Ovo se može tumačiti time, da dodjelom sportskog objekta može se i u buduće očekivati podrška. Sada je još samo problem jedne sobe, koja bi bila svačionica i ujedno društvena prostorija.

Pred KSK »Radnik« je ovim činom iskršao problem upravljanja i održavanja objekta. Tome se mora ozbiljno prići, i u najskorije vrijeme održat će se masovni sastanak članstva, kao i uprave kluba, na kom će se pored navedenog, donijeti i zaključci o terminima i načinu treninga, kuglanju članova izvan treninga i uporabi staze od stranih osoba.

Boor

Iz matičnog ureda

ROĐENI:

Herceg Gordana, kći Stanka i Zdenke, 16. V.
Steriova Violeta, kći Ristane 18. V.
Oršić Stjepan, sin Ivana i Barice, 18. V.
Fresl Ivan, sin Stjepana i Slavice, 18. V.
Kolarek Lela, kći Stjepana i Katice, 24. V.
Stupar Ivan, sin Stjepana i Agate, 25. V.
Haleš Andelko, sin Dragutina i Mire, 26. V.
Jagodić Josip, sin Bogumila i Andele, 26. V.
Jelinčić Josip, sin Marijana i Nade, 26. V.
Krajačić Nevenka, kći Stjepana i Dragice, 27. V.
Dobrinec Slavko, sin Matije i Anice, 27. V.
Berić Dušanka, kći Dušana i Terezije, 27. V.
Rošić Ljubica, kći Roze, 27. V.
Grgos Zlatko, sin Stjepana i Zlate, 28. V.
Španović Marinko, sin Martina i Slavice, 31. V.
Škiljan Barica, kći Franje i Alojzije, 1. VI.
Čakanić Mirjana, kći Dragutina i Jovanke, 1. VI.
Mlinarić Juraj, sin Jure i Anastazije, 4. VI.
Celižić Andela, kći Petra i Terezije, 4. VI.
Filipašić Vesna, kći Jakoba i Slavice, 4. VI.
Herceg Ivan, sin Nikole i Slave, 5. VI.
Kos Dragutin, sin Ivana i Milke, 6. VI.
Horvatić Jadranka, kći Ivana i Štefanie, 6. VI.

VJENČANI:

Fleiss Miljenko, strojomehaničar i Majetić Vjekoslava, službenik, 11. VI.

UMRLI:

Citarović Anastazija, kućanica, stara 67 god., 28. V.
Fresl Milka, radnica stara 19 god., 28. V.
Rezić Stjepan, podmajstor star 25 god., 28. V.
Medved Ana, kućanica stara 52 god., 31. V.
Librić Bara, kućanica 53 god., 4. VI.
Hribar Stjepan, poljodjelac star 77 god., 6. VI.
Šokolović Helena, kućanica stara 69 god., 7. VI.
Vuković Josipa, penzioner stara 82 god., 8. VI.
Škrnanc Josip, poljodjelac star 78 god., 8. VI.

OGLAS

Udruženje penzionera, Podružnica u Samoboru održat će svoju

REDOVITU GODIŠNJU SKUPŠTINU

na dan 19. lipnja 1955. u zgradi Narodnog doma u 9 sati prije pođne.

Pozivaju se svi penzioneri, da skupštini prisustvuju u punom broju. U koliko u određeno vrijeme ne bude prisutan dovoljan broj članova za održavanje skupštine, ista će se održati po čl. 25. društvenih pravila 1 sat kasnije bez obzira na broj prisutnih članova.

Predsjednik: F. Lodata

Tajnik: M. Kokša

KUGLANJE

Kuglana na Vrhovčaku dodijeljena KSK „Radnik“

Nakon izvjesnih izmjena u rukovodstvu društva, KSK »Radnik« počeo je, da većim elanom ponovo razvija svoju poznatu sportsku aktivnost.

Društvo je napokon dodijeljen sportski objekat — jednostavna asfaltna kuglana na Vrhovčaku. Međutim, osim same staze, koja je u izvrsnom sta-